

Ebeveynlerin Çocuklarıyla Oyun Oynamama Nedenlerinin İncelenmesi

 Salih GÜLEN

Muş Alparslan Üniversitesi
sgnova@windowslive.com

 Sümeyye BARIŞ

Muş Alparslan Üniversitesi
smybrs49@gmail.com

Gönderilme Tarihi: 29/08/2020

Kabul Tarihi: 22/03/2021

Yayınlanma Tarihi: 30/03/2021

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler:

Çocuk gelişimi,
Ebeveyn,
Oyun
oynamama,
Oyun

ÖZET

Bu çalışmada ebeveynlerin çocukları ile oyun oynamama nedenleri incelenmiştir. Araştırmanın amacı çocukları ile oyun oynamayan ebeveynleri tespit etmek ve oyun oynamama nedenlerini belirlemektir. Nitel araştırmanın yapıldığı bu çalışmada amaçlı örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Katılımcı özellikleri için demografik yapısını belirleme formu kullanılmıştır. Nitel veriler yüz yüze görüşme yaparak oyun oynamama nedenleri sorgulanmıştır. Elde edilen veriler betimsel ve içerik analizleri ile yorumlanmıştır. Araştırma 2019 yılı Eylül-Aralık sürecinde gönüllü katılan ebeveynler ile yapılmıştır. Araştırmada, 34 erkek, 108 kadın olmak üzere 142 katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcıların en az 1 çocuk en fazla 13 çocuk sahibi oldukları belirlenmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun ev hanımı oldukları ve özellikle akşam vakitleri çocukları ile ilgilendikleri belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların çoğunluğunun herhangi bir eğitim diplomasına sahip olmadığı belirlenmiştir. Genel olarak ebeveynlerin; çalışıyor olma veya zaman ayıramama, isteksizlik ve bilmiyor olma, çocuk yaşından dolayı, geleneklerden dolayı ve kalabalık aile yapısı gibi beş kategoride sınıflandırılan nedenlerinin olduğu belirlenmiştir. Buna göre; katılımcıların büyük çoğunluğunun iş, güç ve zaman ayıramama gibi nedenlerden dolayı çocukları ile oyun oynamadıkları belirlenmiştir. Bunun dışında; ebeveynlerin oyun bilmeme, hoşlanmama, istek duymama, çocukların yaşlarının oyuna uygun olmadığı düşüncesi, mahalle baskısı, başka insanların düşüncesi, atalarından gelen olumsuz örneklerden kaynaklı geleneksel nedenler ve kalabalık aile yapısından dolayı oyun oynamadıkları tespit edilmiştir. Sonuçların doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Gülen, S., & Barış, S. (2021). Ebeveynlerin çocuklarıyla oyun oynamama nedenlerinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 20-38.

<https://dx.doi.org/110.30855/gjes.2021.07.01.002>

Dergi Web Sayfası: <http://dergipark.gov.tr/gebd>

Investigation of Parents' Reasons for not Playing with Their Children

Article Info

ABSTRACT

Keywords:

Child development, Parents, Not playing, Game

In this research, the reasons behind why parents do not want to play games with their children were examined. The study aims to identify the parents who do not play with their children and determine why not playing games. A purposeful sampling method was preferred in this qualitative research study. For participant features, the form of determining the participatory demographic structure was used. The qualitative data, the reasons for not playing games were asked by face-to-face interview. The data obtained were interpreted through descriptive and content analysis. The research was carried out with parents who participated voluntarily in the September-December 2019 period. In the study, 142 participants, including 34 men and 108 women, were reached. It was determined that the participants had at least one child and a maximum of 13 children. It was determined that most participants were housewives and were especially interested in their children in the evening. It was also determined that the majority of the participants did not have any educational diplomas. For the parents in general; It was found that there are reasons classified in five categories: working or not being able to spare time, reluctance and not knowing, child age, traditions, and crowded family structure. According to this; It was determined that the majority of the participants did not play games with their children for reasons such as work, occupation and inability to spare time. Except this; It was determined that parents do not want to play games due to not knowing games, disliking play, the thought that children's ages are not suitable for the game, the pressure from the neighborhood, other people's thoughts, traditional reasons due to negative examples from their ancestors and crowded family structure. In line with the results, suggestions were made.

GİRİŞ

Anne karnından itibaren birey ömür boyu gelişimini sürdürür. Bireyin hayatının doğum ile ergenlik arasındaki bölümü çocukluk dönemi olarak bilinir. Bireyin doğumu ile başlayan ergenlik sonuna kadar dil, düşünce, duygusal ve fiziksel değişimler dizisine çocuk gelişimi denilmektedir (Selçuk, 2019). Çocuk gelişiminde en etkin rol ebeveynlerindir. Ebeveynlerin çocukları ile geçirdikleri zaman onların gelişimsel süreçlerini desteklemektedir. Özellikle çocuğun oyun anında ebeveynlerinden aldığı destek veya ebeveynlerinden aldıkları karşılık onların ileriki yaşantılarını etkilemektedir (Alabay, 2020; Önder ve Gülay, 2007). Ebeveynlerin çocukları ile oyunları onların güven duyan, işbirliği ve dayanışma içerisinde, barışık, dengeli ve uyumlu bir kişilik yapısı geliştirmelerinde etkili olmaktadır (Kandır ve Alpan, 2008).

Çocuk gelişimsel olarak her anında oyun oynama eğilimindedir (Telgeren, 2007). Oyun oynama esnasında çocuk toplumsal, duygusal ve sosyal açıdan gelişmektedir (Koçyiğit ve Başara Baydilek, 2015). Freud, Piaget gibi bilim insanları çocukluk döneminde oyunun önemine dikkat çekmişlerdir. Freud'a göre oyun, toplumsal olarak anlatımı uygun görülmeyen veya birtakım tehlikeler arz eden bazı dürtülerin öğretilmesinde kullanılan araçtır. Piaget ise oyunları bilişsel değişimlerin davranışlardaki göstergeleri olarak görmektedir (Bağlı, 1996). Piaget çocuk için oyunun çevreyi algılama ve tanıma süreci olduğunu belirtmiştir (Güneş, Tuğrul ve Demir Öztürk, 2020). Oyun sayesinde çocuk bilişsel şemalarını doğrulayabilmektedir. Ayrıca çocukluk döneminde oyunun bilişsel şemaların şekillenmesinde etkili olduğu bilinmektedir (Yılmaz, 2019a).

“Çocuk oyunla büyümelidir” (Eflatun), “Oynamayan tay at olmaz” (Atasözü) bu özlü sözler de gösteriyor ki oyun çocuk gelişimi açısından hayati öneme sahiptir (Aslan, 2017; Demirkuş ve Batıhan Güzel, 2019). Oyun, bireyin bilişsel, sosyal ve fiziki gelişimini sağlayan etkileşimli bir araçtır. Birey oyun oynarken hem eğlenmekte hem de öğrenmektedir. Çocukluk dönemi sınırsız bir özgürlük ile oyun ve eğitim zamanıdır (Kırman, 2019; Kutluğ, 2007). Tabii çocuk gelişimsel dönemlerinde en çok ebeveynlerine ihtiyaç duymaktadır. Çocuğun gelişmesinde ve sosyalleşmesinde toplumsal değerlerin kazandırılmasında ebeveynler modeldir (Ağzıbüyük, 2008). Özellikle oyunlarında bile ebeveynlerini modellemektedirler. Oyun çocuklar için ciddi ve sevilen bir etkinliktir. Çocuklar öncelikle hemcinsleri ile oynama eğiliminde olsalar da ebeveynleri ile oynama konusuna asla hayır demezler. Ebeveynleri veya arkadaşları ile oynanan her oyunda birçok kazanım elde ederler. Oyunlar, çocukta dikkat süresini uzatır. Oyun oynama ile müzikal yeteneklerin kazandırılması, dans etme veya enstrüman tanıma ve çalabilme gibi kazanımlar elde edilir (Koç, 2006; Zamani, 2016). Mesleklerin tanınması, tanıtılması, girilmemiş ortam veya tanışılmamış kişileri önceden tanıma gibi durumlarda oyun sayesinde kazanılmaktadır. Algılama ve tepki verme hızları, yaşlıları ile kendini kıyaslama, yetenek ve zekâ, zihin kas koordinasyonu ve kızgınlık, alınganlık, saygı, sevgi, mutluluk gibi duyuşsal kazanımlarda söz konusudur. Tüm bunlar ile beraber oyun kişiliğin oluşmasına etki etmektedir (Aydın, 2018; Çakmakçı, 2011; Güneş, Tuğrul ve Demir Öztürk, 2020). Oyun, çocukta hayatta olup bitenler hakkında fikir verir. Bazı olaylar arasında ilişki kurmayı öğrenir. Ayrıca bu ilişkileri kullanmayı öğrenir. Böylelikle çocukta oyun sayesinde yaratıcılık artmaktadır (Trawick-Smith ve diğ., 2016; Selçuk, 2019). Sonuç olarak oyun, öğrenme, yaratma, deneyim kazanma, iletişim kurma ve yetişkinliğe hazırlanma aracıdır (Vogt ve diğ., 2018). Tüm bunların yanı sıra çocuk için oyun asla boş zamanı değerlendirme aracı değildir. Gelişimsel bir öğrenme sürecidir. Bu süreçte çocuk çoğunlukla deneme yanılma yolları ile öğrenme eğilimindedir. Oyun da bu denemeler için uygun bir zemin oluşturmaktadır (Aslan, 2017; Khorshidi, 2017). Bu kazanımları ebeveynlerin göz önünde bulundurması gerekmektedir. Ayrıca ebeveynlerin çocuğun gelişiminde etkisi olan

oyunlarda dikkat etmesi gereken bazı hususlar da bulunmaktadır. Oyunlar esnasında karşılaştırma, başkasıyla kıyaslama, yeme, yargılama ya da değersiz olduğunu hissettirecek davranışlardan kaçınılması gerekmektedir. Saldırganlık içeren oyunlardan uzak durulması gerekmektedir. Her oyun ev içinde oynanmaya çalışılmamalıdır. Oyun seçiminde çocukların tercihleri önemli olsa da ebeveynler tarafından yönlendirmelerin yapılması gerekmektedir. Çocuklar daha çok zekâ ve mantık oyunlarına yönlendirilebilir (Çankaya ve Ergin, 2015; Yılmaz, 2019b).

Tüm bunların yanı sıra ebeveynlerin çocukları ile oyun oynamama durumları çocuk gelişimi açısından negatif etki edeceği düşünülmektedir. Ebeveynlerin tutumlarının çocuğun kişilik gelişimine etki ettiği bilinmektedir (Erdoğan ve Gündoğmuş, 2020). Nitekim yukarıda belirtilen birçok kazanımın kazandırılmaması veya eksik kalmasının çocuk gelişimi açısından iyi olmadığı bilinmektedir. Çocuklarına zaman ayıramama, çocukları ile oyun oynamak için zaman ayıramama, çocuklar ile oyun oynamanın ayıp olabileceği ya da başka insanların yargılayacağı gibi düşüncelerinde olabileceği düşünülmektedir. Ebeveynlerin yetişme şekli fiziksel veya sosyal ortamları, aldıkları eğitim ve uygulamaları ile bireysel psikolojilerinin çocukları ile oyun oynamama durumunu etkilediği bilinmektedir (Lin, Li ve Yang, 2018). Ayrıca bazı ebeveynlerin oyuna bakış açısının da bu durumu etkilediği bilinmektedir. Örneğin çocuğun dışarıda oynanmasını tehlikeli bulan veya güvenlik tedbirlerinden dolayı sadece evde oynamasını isteyen ebeveynlerde bulunmaktadır (McFarland ve Laird, 2018). Tüm bunların yanı sıra çocuklarının ne kadar süre dışarıda oynadığını veya oyuna ne kadar ihtiyacı olduğunu bilmeyen ebeveynlerde mevcuttur (Jayasuriya, Williams, Edwards ve Tandon, 2016). Genel olarak anlaşılan ebeveynlerin çocuklarına olan ilgi düzeylerinin bu durumu etkilediği düşünülmektedir.

Yapılan araştırmalar ebeveynlerin çocukları ile oyun oynamadığı zaman duygusal, fiziksel ve psikomotor gelişim yönlerinde aksaklıkların olduğu belirlenmiştir. Örneğin çocuklarına sert davranan, çocuğun kendi başına oynaması veya hareket etmesi fikrinde olan ebeveynlerin çocuklarının sosyal davranışlarında duygusal yoğunluklar yaşadıkları belirlenmiştir (Fabes, Leonard, Kupanoff ve Martin, 2003). Ebeveyn çocukları ile oyun oynamaması gerçek hayattaki rolleri geç tanınması gibi unsurları da etkilemektedir (Watson ve Peng, 2010). Nitekim çocukluk çağındaki sıkıntıların özellikle ergenlik ve yetişkinlik dönemlerindeki sağlık ve refah düzeyi ile ilişkili olduğu bilinmektedir (Eismann, Brinkmann, Theuerling ve Shapiro, 2019). Bu nedenle bu araştırmada çocukları ile oyun oynamayan ebeveynlerin oyun oynamama nedenlerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Ebeveynlerin çocukları ile oyun oynamama nedenlerinin belirlenmesi ile alan yazıda önemli bir katkının olacağı düşünülmektedir. Araştırma sonucunda çocukları ile oyun oynamayan ebeveynlerin oyun oynamama nedenleri belirlenip, bu nedenlerin

ortadan kaldırılmasına yönelik neler yapılabileceği üzerine yeni araştırmalara yol gösterici olabilir.

Araştırmanın amacı

Araştırmanın amacı çocukları ile oyun oynamayan ebeveynleri tespit etmek ve oyun oynamama nedenlerini belirlemektir. Bu kapsamda aşağıdaki problemlerin cevapları aranmıştır.

1. Katılımcıların demografik özellikleri nelerdir?
2. Katılımcıların eğitim durumları ve çocuk sayıları arasında ilişki var mıdır?
3. Çocukları ile oyun oynamayan ebeveynlerin, oyun oynamama nedenleri nelerdir?

Araştırmaya katılan ebeveynlerin tanıtılması ve özelliklerinin öğrenilmesi açısından 1. sorunun cevabı katılımcılar bölümünde sunulmuştur. Çocukları ile oyun oynamayan ebeveynlerin eğitim durumları ve çocuk sayıları arasında bir ilişkinin olma durumunu sorgulayan 2. sorunun cevabı bulgular bölümünde verilmiştir. 3. soru cevaplarıyla beraber bulgular bölümünde sunulmuştur.

YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Ebeveynlerin çocukları ile oyun oynamama nedenlerinin tespitinde veri toplama ve bu verilerdeki nedenin sorgulanması önem arz etmektedir. Bu kapsamda yaklaşık 500 ebeveyne ulaşılmıştır. Bu ebeveynlerden çocukları ile oyun oynamayanları tespit edilmiştir. Çocukları ile oyun oynamayan 142 ebeveyn ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Görüşmedeki amaç çocukları ile oyun oynamayan ebeveynlerin, oyun oynamama nedenlerini irdelemektir. Görüşmelerde samimi bir iletişim ortamı sağlanması için ebeveynlerin evlerinde gönüllülük ilkesine bağlı olarak yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Görüşmeleri alan uzmanı (çocuk gelimi) ve doktoralı (Fen eğitimcisi) iki araştırmacı ile bölgeyi ve katılımcıları tanıyan önlisans öğrencisi beraber yapmışlardır. Araştırma 4 ayda tamamlanmıştır.

Katılımcılar

Araştırmada amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem araştırmanın amacına uygun örneklemelerin seçilmesinde kullanılmaktadır (Creswell, 2013). Nitekim bu araştırmada çocuk sahibi olan bireylere ulaşabilmek için sadece çocuğu olan insanlar ile iletişim kurulmuştur. Bu insanlardan da çocukları ile oyun oynamayanları araştırmanın katılımcı grubunu oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında Doğu Anadolu Bölgesindeki bir ilçede 500 ebeveyne ulaşılmıştır. Bu ebeveynlerden 142 tanesinin çocukları ile hiç oyun oynamadıkları belirlenmiştir. Bu araştırma çocukları ile hiç oyun oynamayan 142 katılımcı ile yapılmıştır. Tüm katılımcılar araştırmaya gönüllülük ilkesine bağlı olarak katılmışlardır. Katılımcıların isimleri alınmamıştır.

Eşleri ile beraber katılım sağlayalar olduğu gibi yalnız başına katılım sağlayanları da mevcuttur. Genel olarak katılımcıların çoğunluğu ev hanımı olmakla beraber, hiç okula gitmeyen (eğitim almayan) ve çeşitli eğitim kademelerinden mezun olanları da mevcuttur. Katılımcılara ait çocuk sayısı ve cinsiyetleri, evlilik yılı ve en küçük çocuk yaşı, ebeveynlerin eğitim durumu, ebeveynlerin çocukları ile zaman ayırma durumları gibi bilgiler tablolar halinde sunulmuştur. Katılımcıların özellikleri aşağıda sunulmuştur. Tablo 1’de araştırmaya katılan ebeveynlerin cinsiyet ve meslek durumları belirtilmiştir.

Tablo 1.
Katılımcı Cinsiyet ve Meslek Durumları

Cinsiyet					
	Frekans (f)	Yüzde (%)		Frekans (f)	Yüzde (%)
Kadın	108	76.06	Erkek	34	23.94
Meslek					
Ev Hanımı	106	74.65	Çiftçi	10	7.04
Serbest Meslek	7	4.93	Esnaf	3	2.11
İnşaat işçisi	3	2.11	Memur	3	2.11
Temizlik İşçisi	2	1.41	Terzi	2	1.41
Diğer	6	4.23			

Tablo 1’de katılımcıların %23.94’ünün erkek, % 76.06’sının kadın olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcı meslek durumları incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%74.65) ev hanımı olduğu anlaşılmaktadır. Bunun dışında diğer meslek gruplarından da katılımcıların olduğu anlaşılmaktadır. Tablo 2’de katılımcıların çocuk sayıları ve çocukların cinsiyet durumları belirtilmiştir. Bu tablo okuyucunun ebeveynlerin sahip olduğu çocuk sayısı ve cinsiyet durumlarının dağılımını öğrenebilmesi için verilmiştir.

Tablo 2.
Katılımcıların Çocuk Sayısı ve Cinsiyet Durumları

Çocuk sayısı	Frekans (f)	Yüzde (%)	Cinsiyet	
			Kadın	Erkek
1	8	5.63	4	4
2	13	9.15	15	11
3	19	13.38	25	32
4	28	19.72	52	56
5	23	16.20	49	71
6	17	11.97	56	46
7	13	9.15	45	46
8	4	2.82	21	11
9	7	4.93	25	38
10	3	2.11	16	14
11	3	2.11	19	14
12	3	2.11	23	13
13	1	0.70	9	4
Toplam	142		359	360
Genel Toplam	142		719	

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcılar 1 çocuk ile 13 çocuk arasında değişen çocuk sayılarına sahiptirler. En fazla % 19.72 (28) ile 4 çocuklu katılımcıların olduğu belirlenmiştir. Yine Tablo 2’ye göre tüm katılımcıların toplamda 719 çocuğunun olduğu ve bunun 359’unun kadın, 360’ının ise erkek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların evlilik yılı ile en küçük çocuk yaşı frekans durumları Tablo 3’te belirtilmiştir.

Tablo 3.

Evlilik Yılı ve En Küçük Çocuk Yaşı Frekans Değerleri

Değer aralığı (yıl)	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-80	Toplam
Evlilik yılı	17	43	29	24	17	12	142
En küçük çocuk yaşı	71	43	29	12	-	-	142

Tablo 3’te katılımcıların kaç yıldır evli olduğu ve en küçük çocuklarının hangi yaş aralığında olduğuna dair istatistikî bir sunum yapılmıştır. Buna göre en fazla frekans değerine göre 43 katılımcının 11-20 yıldır evli olduğu, tüm katılımcılar içerisinde 71 tanesinin çocuklarının 1-10 yaşlarında olduğu anlaşılmaktadır. Bu tablodaki amaç, ebeveynlerin evlilik yıllarına göre oyun çağındaki çocuklarının sayısının anlaşılması için verilmiştir. Bunun dışında evlilik yılı ile çocuk sayısı yönelik grafik aşağıda verilmiştir. Bunun dışında katılımcıların eğitim durumları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.

Katılımcıların Eğitim Durumları

	Eğitim Durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
	Eğitim almamış	73	51.41
Herhangi bir eğitim kurumu mezununu	İlkokul	43	30.28
	Lise	13	9.15
	Ortaokul	11	7.75
	Lisans	2	1.41

Tablo 4’te katılımcıların % 51.41’nin herhangi bir şekilde okula gitmediği, yani eğitim almadığı, % 48.59’unun çeşitli seviyelerde eğitim aldıkları belirlenmiştir. Eğitim alan katılımcıların % 30.28’i ilkokul, % 9.15’i lise, % 7.75’i ortaokul ve % 1.41’inin lisans okuduğu anlaşılmaktadır. Bu verilerin dışında katılımcıların çocukları ile zaman geçirme durumu Tablo 5’te belirtilmiştir.

Tablo 5.

Katılımcıların Çocukları ile Zaman Geçirme Durumu

Vakit	f	%
Akşam	54	38.03
Her zaman	36	25.35
Vakit buldukça	24	16.90
Akşam ve hafta sonları	10	7.04
Yok	9	6.34
Diğer	9	6.34

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların % 38.03'ünün akşam, % 25.35'inin her zaman, % 16.90'ı vakit buldukça, % 7.04'ü akşam ve hafta sonları, % 6.34'ü hiçbir şekilde zaman ayırmadığı ve son olarak % 6.34'ü diğer olarak zaman dilimlerinde çocuklarına vakit ayırdıkları belirlenmiştir. Tabloda "diğer"; günde 2 saat, 3 saat, yılda bir ay gibi zaman dilimleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Veri toplama araçları

Araştırma kapsamında yöreyi tanıyan ve araştırmanın yapıldığı mahallede oturan bir hemşire (çocuk sahibi ebeveynleri tanımaktadır) ve bir önlisans öğrencisinden bilgi alınmış ve eğitim uzmanı iki doktoralı araştırmacı tarafından sorulara ve sorulma şekline karar verilmiştir. Nitel verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu formda ebeveynlerin soruya verdikleri cevaplar analiz edilerek sorgulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda aşağıdaki sorular sorulmuştur. Sorular uygun sondalar ile desteklenmiştir.

1. *Günün en çok hangi vakitlerinde çocuklarınız ile zaman geçirmektesiniz?*
2. *Çocuklarınız ile oyun oynuyor musunuz? /hangi oyunları oynamaktasınız?*
3. *Nedenlerini belirtir misiniz?*

Görüşmelerin tamamı ebeveynlerin kendi evlerinde araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Görüşme soruları çerçevesi yukarıdaki gibi alan uzmanı bir araştırmacı tarafından oluşturulmuş olsa da görüşmeler sırasında uygun sondalar kullanılmıştır. Görüşmelerin tamamı alan uzmanı araştırmacı gözetiminde ve denetiminde, bölge özellikleri ve ebeveynlerin objektif veri sunabilmesi ve rahat bir ortam olabilmesi için bölgeyi ve ebeveynleri tanıyan ikinci araştırmacı görüşmeleri yapmıştır. Görüşmeler araştırmacılar tarafından ebeveynlerin izni ile kayıt altına alınmaktadır.

Demografik veriler; ebeveynlerden aşağıda belirtilen katılımcı demografik yapısını belirleyen sorular çerçevesinde veriler toplanmıştır.

Cinsiyetiniz:

Çocuk sayınız:

Çocuklarınızın cinsiyeti:

En küçük çocuğunuzun yaşı:

Kaç yıldır evlisiniz?

Mesleğiniz:

Öğrenim durumunuz:

Verilerin analizi

Çalışmada kullanılan ölçme araçlarının verileri Microsoft Excel programı yardımıyla analiz edilmiştir. Betimsel ve içerik analizleri ile korelasyon, frekans ve yüzde değerleri gibi teknikler kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu verileri ebeveynlerin çocukları ile oyun oynamama nedenlerinin belirlenmesi açısından hem betimsel hem de içerik olarak analiz edilmiştir. Her iki analiz yöntemi ile elde edilen veriler bulgular bölümünde sunulmuştur. Nicel

veriler tablolar halinde frekans ve yüzde değerleri ile sunulmuştur (Katılımcıların isimler nümerik olarak kodlanmıştır). Tüm analizler alan uzmanı ve doktoralı iki akademisyen tarafından yapılmıştır. Analizler görüş birliği ile yapılmıştır.

Güvenirlilik ve Geçerlilik

Araştırma kapsamında ölçme aracının hazırlanması sunumu ve analizi iki alan uzmanı doktoralı akademisyen ile yapılmıştır. Yöreye ait bilgiler, bölgeyi tanıyan kişilerden alınmıştır. İlk alan taramasında her iki araştırmacı beraber ebeveynlerle genel görüşmeler yapmışlardır. Sonrasında alan uzmanı araştırmacının kontrolünde çocukları ile oyun oynamayan ebeveynlerle yüz yüze görüşmeleri bölgeyi tanıyan çocuk gelişimi program öğrencisi yapmıştır. Tüm bunların dışında katılımcıların özellikleri detaylı bir şekilde sunulmuştur. Görüşmelerde ebeveynlerin söyledikleri kayıt altına alınmış ve yazıya geçirilmiştir. Katılımcıların söylemleri kod isimleri kullanılarak herhangi bir ekleme yapılmadan kullanılmıştır. Ayrıca buna göre analiz edilmiştir. İki doktoralı uzman tarafından yapılan kodlamalar % 89 görüş birliğine göre belirlenmiştir. Nitekim, Miles ve Huberman (1994) göre % 80 ve üzeri güvenilir kabul edilmektedir. Bazı görüşmeler yarım saat bazıları iki veya üç saat sürmüştür. Araştırmacı günde bir veya en fazla iki kişi ile görüşebilmiştir. Bu yüzden araştırma 4 ay sürmüştür.

BULGULAR

Aşağıda belirtilen bulgular araştırma problemlerinin sırasına göre sunulmuştur. Genel olarak katılımcıların demografik özellikleri araştırmanın katılımcılar bölümünde detaylı olarak sunulmuştur. Katılımcıların çocukları ile vakit geçirme durumları, eğitim durumları, çocuk sayıları gibi özellikler yarıda sunulmuştur. Ebeveynlerin çocukları ile oyun oynamama nedenlerinin anlaşılması hususunda katılımcı özellikleri detaylı olarak sunulmuştur. Ayrıca katılımcıların eğitim durumları ile çocuk sayısı arasındaki ilişki Tablo 6’te verilmiştir. “Herhangi bir eğitim kurumu mezunu” olarak sınıflandıran katılımcıların okudukları eğitim seviyeleri arasında frekans farklılıkları olduğu için hepsi bir sınıf olarak ele alınmıştır. Aksi takdirde aralarındaki frekans değeri farklılıklarından dolayı bir ilişki tespit etmek istatistiki açıdan kullanışlı değildir.

Tablo 6.

Katılımcı Eğitim Durumu ile Çocuk Sayısı Arasındaki İlişki

	Eğitim durumu	N	\bar{X}	S	r
Çocuk sayısı	Eğitim almamış	73	5.79	2.78	-0,091
	Eğitim almış	69	4.27	2.17	

Tablo 6’da katılımcı eğitim durumu ile çocuk sayısı arasındaki ilişki durumu belirtilmiştir. Buna göre eğitim almış ve almamış katılımcıların çocuk sayısı bakımından aralarında $r_{xy} = -0,091$ negatif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir. Ayrıca çocuk sayısı ortalamalarına baktığımızda eğitim almamış katılımcıların 5.79 iken eğitim almış katılımcıların 4.27 olduğu görülmektedir. Bu veriler eğitim durumunun artması ile çocuk sayısı arasında düşük de olsa negatif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle eğitim almış ebeveynlerin çocuk sayılarının az, eğitim almamış bireylerin çocuk sayısının ise çok olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Yukarıdaki bulgulara ek olarak katılımcıların çocukları ile oyun oynamama nedenlerinin belirlenmesinde yapılan görüşmeler neticesinde en çok tekrar edilen ifadeler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7.

En Çok Tekrar Eden İfadeler

Sıra	İfadeler	f	%
1	İş, güçten dolayı vakit bulamıyorum	48	33.80
2	Çocuklar küçük	6	4.23
3	Çalışıyorum	6	4.23
4	Bilmiyorum	6	4.23
5	Çocuklar büyüdü	4	2.82

Tablo 7’de en çok tekrar eden ilk beş ifade sunulmuştur. Buna göre katılımcıların % 33.80’i “iş, güçten dolayı vakit bulamıyorum”, % 4.23’ü “çocuklar küçük”, “çalışıyorum”, “bilmiyorum” ve % 2.82’si çocuklar büyük ifadelerini kullandığı anlaşılmaktadır. Bu verilerin dışında yapılan içerik analizinde kategoriler frekans ve yüzde değerleri Tablo 8’de belirtilmiştir.

Tablo 8.

Katılımcıların Çocuklarıyla Oyun Oynayamama Nedenleri

Kategoriler	Katılımcılar	f	%
Çalışıyor olma veya zaman ayıramama	8,11,12,22,35,39,48,58,61,64,76,82,85,90,102,107,110,116,117,122,125,129,133,138,149,151,155,158,160,167,178,182,194,196,198,206,211,215,216,219,225,228,230,232,238,242,248,250,255,256,258,262,263,268,283,287,290,292,295,311,312,314,316,320,321,326,328,343,349,352,353,360,365,367,369,371,376,380,391,392,394	84	59.16
İsteksizlik ve bilmiyor olma	20,21,50,59,70,80,99,101,140,150,187,189,203,241,259,265,297,303,322,330,375,379,397,398	24	16.90
Çocuk yaşından dolayı	1,19,27,28,33,51,67,73,75,100,109,114,152,173,188,195,220	17	11.98
Geleneklerden dolayı	2,5,31,62,78,106,121,130,174,183,308	11	7.75
Kalabalık aile yapısı	213,223,296,336,378,390	6	4.23

Tablo 8’de katılımcıların görüşmelerinde elde edilen verilerin analizi sonucunda elde edilen kategoriler, frekans ve yüzde değerleri katılımcı kodları ile sunulmaktadır. Bu tablonun detaylı bir şekilde açıklanması aşağıdaki içerik analizinden anlaşılmaktadır. Bunun dışında genel olarak katılımcıların % 59.16’sının çalışıyor olma veya zaman ayıramama gibi nedenler ile çocukları ile oyun oynamadıkları görülmektedir. Görüşmelerden elde edilen verilerin içerik analizi aşağıda verilmiştir.

Tema 1. Ebeveynlerin oyun oynamama nedenleri

Bu tema altında araştırmaya katılan ebeveynlerden çocukları ile oyun oynamayanların nedenleri analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda ebeveynlerin oyun oynamama nedenleri “çalışıyor olma ya da zaman bulamama”, “isteksizlik ve bilmiyor olma”, “çocuk yaşından dolayı”, “geleneklerden dolayı” ve “kalabalık aile yapısı” şeklinde beş kategoride ele alınmıştır.

Kategori 1. Çalışıyor olma veya zaman ayıramama

Bu kategori altında ebeveynlerin olması, çocuklarına zaman ayıramama, onlar ile oyun oynayacak vakit bulamama durumları analiz edilmiştir.

Çocuklarımla hiçbir oyun oynamıyorum çünkü çok çalışıyorum (K8).

Çocuklarımla hiç oynamıyorum, çünkü çok işim var (K48).

6 çocuğum var. Çok yoruluyorum, çok çalışıyorum, ondan hiç vakit bulamıyorum (K58).

Hiç oynamadık, çok iş gücü vardı. Zar zor karnımızı doyuruyorduk (K64)

Zaman bulamıyordum. Köydeydim. İş, güç, hayvanlarla uğraştığım için oyun falan oynamadım (K110).

İş, güçten dolayı pek vakit bulamıyorum (K138).

Okuma yazmam yoktu. İş, güçten vakit bulamadım (K219).

Vakit yoktu. İş, güçten boş vaktim yoktu (K258).

Alıntılardan da anlaşıldığı gibi ebeveynlerin “çalışıyor” olmaları, sürekli bir “iş, güç” içinde olmaları ve “zaman” ya da “vakit” ayıramama gibi nedenlerinden dolayı oyun oynamadıkları anlaşılmaktadır. Genel olarak katılımcıların çoğu iş, güç ve zaman ayıramama gibi nedenlerden dolayı çocukları ile oyun oynamadıkları söylenebilir.

Kategori 2. İsteksizlik ve bilmiyor olma

Bu kategori altında anne babaların oyun oynamak istememeleri veya oyun oynamayı bilmemeleri gibi nedenlerden dolayı çocukları ile oyun oynamama durumları analiz edilmiştir.

Çocuklarla oyun oynamıyorum, bilmiyorum, hoşlanmıyorum (K20).

Oyun oynamıyorum, bilmiyorum, aklım ermiyordu (K50).

Oynamıyorum. İçimden gelmiyor. Açıkçası kocam vefat ettiğinden beri hiçbir şeye hevesim kalmadı (K70).

Bilmem işte oyun oynamıyordum (K80).

Hiç oynamıyorum. Ben ne oynayacağını bilmiyorum (K101).

Oyun oynamıyorum. Öyle bir ihtiyaç görmüyorum (K187).

Oynamıyorum. Daha çok televizyon izliyorum (K259).

Alıntılardan da anlaşılacağı gibi “istememe”, ne oynayacağını “bilmeme”, nedensiz “bilmeme”, eşinin vefatından sonra “heves” kalmama ya da oyun oynamaya “ihtiyaç duymama” gibi nedenler görülmektedir. Ebeveynlerin bilmeme, hoşlanmama, istek duymama gibi nedenlerden dolayı çocukları ile oyun oynamadıkları anlaşılmaktadır.

Kategori 3. Çocuk yaşından dolayı

Bu kategori altında çocukların yaşlarının küçük ya da büyük olması gibi nedenlerden dolayı oyun oynamama durumları analiz edilmiştir.

Çocuklarım ile oyun oynamıyorum çünkü yaşları küçük (K19).

Oyun oynamıyorum, çünkü hepsi büyüdüler (K27).

Oyun oynamıyorum çünkü kızım daha küçük (K51).

Çocuklar büyüdüler çalışıyorlar (K70).

Çocuğum çok küçük olduğu için daha oyun oynamıyorum (K220).

Yukarıdaki alıntılardan da anlaşıldığı gibi ebeveynin çocuğunu çok “küçük” görmesi ya da çocuklarının “büyümüş” olmasını gibi nedenlerden dolayı oyun oynamadıkları belirlenmiştir. Çocukların yaşlarının oyuna uygun olmadığı gerekçesi ile oyun oynamayan ebeveynler olduğu söylenebilir.

Kategori 4. Geleneklerden dolayı

Bu kategori altında geleneklerden kaynaklanan nedenler analiz edilmiştir.

Dışlanmaktan korktuğum için (K2).

Oyun oynamıyorum, çünkü dışlanıyoruz, buradaki insanlar yadırgıyor (K31).

Oyun oynamıyorum, mahalleden çekiniyorum (K62).

Bu yörede oynamak ayıp, komik gördükleri için ben çocuklarımla oyun oynamadım (K106).

Oynamıyorum. Bizim zamanımızda oyun yoktu (K174).

Alıntılar gösteriyor ki, ebeveynlerin “atalarından” oyun “görmedikleri”, “mahalledeki” ya da başka “insanlardan” “dışlama”, “komik” duruma düşme, “ayıp” görülme gibi “korkulardan” dolayı oyun oynamadıkları belirlenmiştir. Genel olarak bazı katılımcıların mahalle baskısı, başka insanların düşüncesi ve atalarından gelen eğitimden kaynaklı geleneksel nedenlerden dolayı çocukları ile oyun oynamadıkları söylenebilir.

Kategori 5. Kalabalık aile yapısı

Bu kategori altında kalabalık aile yapısının çocuk ile oyun oynama durumuna etkisi analiz edilmiştir.

Çocuklarıma anca yetişebiliyorum (vakit ayıramama). Kaynana kayınpeder var (K122).

Ev müsait değildi. Kaynana, Kayınpeder evde olduğu için oyun oynamıyordum (K223).

Fırsat olmadı, ev müsait değildi (K343).

Kendileri oynuyor bize gerek kalmıyor (K378).

Kız çocuğu olsa oynardım. Erkek oldukları için dışarıda oynuyorlar. Ayrıca ev kalabalık kaynana kayınpeder, işler çok (K390).

Alıntılar gösteriyor ki, evin "kalabalık" olması, "kaynana, kayınpedere" bakıyor olması, çocuğuna "vakit ayıramaması" veya evin kalabalık olmasından dolayı çocuğun "başkasıyla" oynuyor olması gibi nedenlerden dolayı çocuğu ile oyun oynamadığı anlaşılmaktadır. Genel olarak bazı katılımcıların kalabalık aile yapısından dolayı çocuklarına vakit ayıramadıklarından dolayı oyun oynamadıkları söylenebilir.

TARTIŞMA

Araştırma kapsamında katılımcıların çocuklarıyla oyun oynamama nedenlerinin araştırıldığı bu çalışmada araştırma soruları çerçevesinde bulgular elde edilmiş ve yorumlanmıştır. Bulguların ulusal ve uluslararası literatür kapsamında aşağıda sunulması alanın gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ebeveynlerin neden çocukları ile oyun oynayamadıkları, çocukları ile vakit geçirmelerine rağmen oyun oynamaya zaman ayırmamaları gibi etmenler demografik özellikleri göz önünde bulundurularak incelenmiştir.

Katılımcıların büyük çoğunluğunun kadın ve ev hanımı olduğu belirlenmiştir. Ev hanımı ebeveynlerin genel olarak vakitlerinin çoğunluğunu evde geçirdikleri düşünülmektedir. Buna rağmen çocukları ile hiç oyun oynamamaları manidardır. Bu katılımcıların 1 ile 13 arasında değişen çocuk sayıları mevcuttur. Ayrıca çok çocuklu yapıda kız ve erkek çocuklarının toplam sayılarının neredeyse eşit olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ebeveynin evli kaldığı yıllar ile en küçük çocuğunun yaşı arasında bir orantı mevcuttur. Bu orantı uzun yıllar evli olan bireylerin küçük yaşta çocuklarının olmadığını göstermektedir. Yöredeki çocuklar düşünüldüğünde, genel olarak kalabalık aile yapısının ebeveyn ilgisi bakımından dezavantaj olduğu düşünülmektedir. Aile yapılarının kalabalık olması güzel olsa da çocukların oyun oynayacağı birey sayısı çok, çocuğun kendi ebeveyni ile oyun oynama imkânının az hatta hiç olmadığı anlaşılmaktadır. Bu sebeple yöredeki ebeveynlerin kendi çocukları ile oyun oynamama durumlarını çocuk sayısının fazla olmasından kaynaklandığı da düşünülmektedir.

Katılımcıların yarısından fazlasının hiç eğitim almadığı, diğer kısmının ise ilkökul öğrenim düzeyine sahip oldukları söylenebilir. Ebeveynlerden eğitim almayanları ile eğitim alanları arasında çocuk sayısı bakımından negatif yönde bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Ebeveynlerin eğitim düzeylerinin artması çocuk sayılarının azalacağı olarak yorumlanabilir. Eğitim alma ile çocuk sayısının az olması arasındaki ilişkinin nedenleri belirlenmelidir. Çünkü okuyan ebeveynlerin çocuk sayılarının daha az olması bazı açılardan çocuk sayısının az olması gerektiği bilinci uyandırdığı düşünülmektedir. Yalnız unutulmamalıdır ki genelde okula gitmeyen, eğitim almamış, bireyler erken yaşta evlenmektedir. Bundan dolayı da erken çocuk sahibi olmakta ve yaşı elverdiği müddetçe çocuk yapmakta tereddüt etmemektedir. Benzer şekilde Işıkoğlu ve Bora İvrendi (2008) ile Işıkoğlu Erdoğan (2019) çalışmalarında ebeveynlerin eğitim durumlarının çocuklar ile oyun oynama üzerinde etkisi bulunduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca, Craig (2006) eğitim düzeyi yüksek annelerin oyunlara katılımının daha iyi olduğunu belirlemiştir. Bunlara ek olarak çocukların genel olarak ebeveynleri ile oyun oynama eğiliminde oldukları tespit edilmiştir (Aytekin ve diğ., 2016). Öğrenim düzeyi düşük olan ebeveynlerin bu tarzda bilgileri edinmeleri zor olmaktadır. Nitekim çocukları ile oyun oynamanın aslında çocuklarının bir isteği olabileceğini düşünemedikleri görülmektedir.

Katılımcıların % 38'i akşam vakitlerinde % 25'i ise günün her vaktinde çocuklarına zaman ayırdıkları tespit edilmiştir. Genel olarak katılımcıların çoğunluğunun çocuklarına vakit (zaman geçirmek) ayırdığı söylenebilir. Buna rağmen hiçbirinin çocukları ile oyun oynamadıkları manidardır. Ebeveynlerin çocuklarına günün belli vakitlerinde zaman ayırdıkları belirlenmiştir. Fakat bu zaman dilimlerinde çocukları ile neler yaptığı bilinmemektedir. Çünkü bu ebeveynler çocukları ile oyun oynamadıklarını belirtmişlerdir. Bu durum ebeveynlerin çocukla oynanabilecek oyunlar hakkında eğitim alınması gerektiğini göstermektedir. Genel olarak katılımcıların çoğu iş, güç ve zaman ayıramama gibi nedenlerden dolayı çocukları ile oyun oynamadıkları söylenebilir. Bunun dışında; bilmeme, hoşlanmama, istek duymama, çocukların yaşlarının oyuna uygun olmadığı gerekçesi, mahalle baskısı, başka insanların düşüncesi ve atalarından gelen eğitimden kaynaklı geleneksel nedenlerden dolayı ayrıca kalabalık aile yapısının da etkisi ile çocukları ile oyun oynamadıkları söylenebilir. Ebeveynlerin herhangi bir gündelik iş veya zaman diliminde çocuklarına oyun oynayabilme vakti oluşturma veya iş yaparken çocuğu çalışmaya davet edip küçük görevler vermesi gerektiği eğitimi verilebilir. Bilmeme, hoşlanmama, istek duymama gibi nedenlerin çoğunlukla oyun çeşitlerine vakif olmama gibi nedenlerden kaynaklandığı veya çocuk yaşına göre oyunları seçememesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ya da ev hanımı olan ebeveynlerin ev işlerini yönetme ve çocukları ile oyun oynamaya vakit ayırma konusunda problem yaşadığı düşünülmektedir. Kalabalık aile yapısı olan ebeveynler de durum farklı olabilir fakat elde edilen verilere göre bunların sayısı oldukça azdır. Benzer şekilde Özyürek ve Gürleyik (2016) çalışmalarında

ebeveynlerin oyunun çocuk gelişimine etkisi konusunda bilgi sahibi olmalarına rağmen çalışıyor olmaları ve vakit ayıramadıklarından dolayı çocukları ile yeteri oyun oynamadıklarını belirlemişlerdir. Koçyiğit ve Başara Baydilek (2015) çalışmalarında çocukların okulda öğretmenlerinin evde ise ebeveynlerinin oyunlarına eşlik etmediğini belirlemiştir. Ayrıca şehirleşme ve betonarme gibi nedenlerle çocukların oyun alanlarının azalması ve mevcut oyun alanlarının tehlike arz eden durumlarının bulunduğu bilinmektedir (Duman ve Koçak, 2013). Sağlık problemlerinin bahanesi ile oyun aksaklıklarının olduğu da belirlenmiştir (Aktaş Arnas ve Sarıba, 2020). Bu bulgularda da görüldüğü gibi çocuklarla oynanması gereken oyunlarda bir aksama olduğu görülmektedir. Bunların dışında, Derman, Türen ve Buntürk (2020) çalışmasında annenin demokratik veya otoriter katılımlarının çocuğun kişisel gelişimine etki ettiği tespit edilmiştir. Bunların dışında ebeveynlerin belirli eğitimler ile çocukları ile oynayabilecekleri oyun deneyimi kazanabildikleri tespit edilmiştir (Güneş ve Tuğrul, 2020). Tüm bunlara ek olarak ebeveynlerin çocukları ile oynayabilecekleri oyunlara yönelik algılarının değiştirilebildiği görülmektedir (Grob ve diğ., 2017). Anlaşıldığı gibi ebeveynlerin çocukları ile oyun oynama bilincini eğitim ile veilebileceği söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Katılımcıların büyük çoğunluğunun kadın ve ev hanımı olduğu ve bunların büyük çoğunluğunun çocuklarına vakit ayırdıkları tespit edilmesine rağmen çocukları ile hiç oyun oynamadıkları belirlenmiştir. Ebeveynlerin çocuklarına zaman ayırdıklarında ne yaptıkları önemli olsa da bu süreçte oyun oynamadıkları bilinmektedir. Çocuklar ile geçirilen her zaman diliminde yapılabilecek farklı oyunların olduğu öğretilir.

Hiç eğitim almamış ebeveynlerin çocuk sayısının diğerlerine nazaran fazla olduğu belirlenmiştir. Nitekim ebeveynlerin eğitim durumları ile çocuk sayısı arasında negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Eğitim alma durumlarının artması ile çocuk sayısının azaldığı tespit edilmiştir. Ebeveynlerin eğitim alması konularında teşvik ve destekleyici politikalar yürütülmelidir. Ayrıca çocuk sayısının artması eğer problem olarak görülürse aile planlanması hakkında bilgi verilmelidir.

Ebeveynlerin çoğunluğu yaptıkları işlerden, mesleklerinden, dolayı zaman ayıramama gibi nedenler ile çocukları ile oyun oynamadıkları tespit edilmiştir. Bunun dışında; bilmeme, hoşlanmama, istek duymama, çocukların yaşlarının oyuna uygun olmadığı düşüncesi, kalabalık aile yapısı, mahalle baskısı, başka insanların etkisi ve atalarından gelen örften kaynaklı geleneksel nedenlerden dolayı çocukları ile oyun oynamadıkları belirlenmiştir. Belirtilen tüm bu nedenlerin ebeveynin eğitilmesi ile giderilebileceği düşünülmektedir. Buna yönelik halk eğitim merkezlerinde veya üniversitelerin ilgili bölümlerinde seminerler verilebilir.

Elde edilen sonuçların ışığında, farklı örneklem grubuyla benzer çalışmalar yapılabilir. Farklı sosyo ekonomik seviyelerden, benzer özellikte olan ebeveynler arasındaki farklılıklar bakılabilir. Çocukları okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise seviyelerindeki ebeveynlerin oyun oynamama nedenleri gibi incelemeler yapılabilir.

KAYNAKÇA:

- Ağzıbüyük, Ç. (2008). *Muzaffer İzgi'nün "anneannemin akıl almaz maceraları" serisinde arkadaşlık kavramının çocuk gelişimi açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Aktaş Arnas, Y., & Sarıba, Ş.(2020). Okul öncesi dönem çocukları ve ebeveynlerinin açık hava oyun deneyimlerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 10(2), 373-398. <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2020.013>.
- Alabay, E. (2020). "Kahramanın kim?": Okul öncesi dönem çocuklarının kahramanlarının incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi* 4(1), 152-171. <http://dx.doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967202041224>.
- Aslan, B. İ. (2017). *Çocuk gelişimi – spor ilişkisinin fiziksel çevre ve mekan algısı üzerinden irdelenmesi: örnek bir hareket merkezi modeli*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- Aydın, E. (2018). *Meslek yüksekokulu çocuk gelişimi dersinde puanlama yönergesine (rubrik) dayalı değerlendirmenin kullanılmasının öğrencinin akademik başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Aytekin, Ç., Artan, İ., Bencik Kangal, S., Çalışandemir, F., & Özkızıklı, S. (2016). Çocukların anne-babalarına yönelik algılarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 168-188.
- Bağlı, M. T. (1996). *5 ve 7 yaş kız ve erkek çocuklarının çocuk bahçelerindeki oyun araçlarında gözlemlenen sosyal etkileşimleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Craig, L. (2006). Parental education, time in paid work and time with children: An Australian time-diary analysis. *The British Journal of Sociology*, 57(4), 553-575.
- Creswell, J.W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri (Çev. Ed.: Bütün, M. ve Demir, S.B.)*. Ankara: Siyasi Yayın Dağıtım.
- Çakmakçı, N. (2011). *Çocuk kitaplarında oyun ögesi ve okul öncesi eğitim amaçlı etkileşimli çocuk kitabı tasarımı çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

- Çankaya, G., & Ergin, H. (2015). Çocukların oynadıkları oyunlara göre empati ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 283-297.
- Demirkuş, N., & Batıhan Güzel, N. (2019). Biyoloji dersinde bazı makroskobik kavramlara ilişkin ders materyalinin geliştirilmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 1539-1552, <http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2019.171>.
- Derman, M. T., Türen, Ş., & Buntürk, T. (2020). Okul öncesi çocukların empati bölümleri ile annelerinin ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(2), 331-362.
- Duman, G., & Koçak, N. (2013). Çocuk oyun alanlarının biçimsel özellikleri açısından değerlendirilmesi (konya ili örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 64-81
- Eismann, E. A., Brinkmann, C., Theuerling, J., & Shapiro, R. A. (2019). Supporting families exposed to adverse childhood experiences within child care settings: A feasibility pilot. *Early Childhood Education Journal*, 48, 451-462.
- Erdoğan, M., & Gündoğmuş, G. (2020). Yalnızlık düzeyinin yordanmasında anne baba tutumları ve okul tükenmişliğinin rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31, 158-168. <http://dx.doi.org/10.20875/makusobed.564127>.
- Fabes, R. A., Leonard, S. A., Kupanoff, K., & Martin, C. L. (2003). Parental coping with children's negative emotions: relations with children's emotional and social responding. *Child Development*, 72(3), 907-920, <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00323>.
- Grob, R., Schlesinger, M., Pace, A., Golinkoff, R. M., & Hirsh-Pasek, K. (2017). Playing with ideas: Evaluating the impact of the ultimate block party, a collective experiential intervention to enrich perceptions of play. *Child Development*, 88(5), 1419-1434. <https://doi.org/10.1111/cdev.12897>.
- Güneş, C., & Tuğrul, B. (2020) LEGO destekli oyun eğitimi alan anne babaların 60-72 aylık çocuklarının oyun alışkanlıklarının incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 137-161.
- Güneş, G., Tuğrul, B., & Demir Öztürk, E. (2020). Oyun algısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 29-51. <http://dx.doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967202041147>.
- Işıkoğlu Erdoğan, N. (2019). Dijital oyun popüler mi? Ebeveynlerin çocukları için oyun tercihlerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 1-17. <http://dx.doi.org/10.9779/pauefd.446654>.

- Işıkoğlu, N., & Bora İvrendi, A. (2008). Anne ve babaların oyuna katılımı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 47-57.
- Jayasuriya, A., Williams, M., Edwards, T., & Tandon, P. (2016). Parents' perceptions of preschool activities: exploring outdoor play. *Early Education and Development*, 27(7), 1004-1017, <https://doi.org/10.1080/10409289.2016.1156989>.
- Kandır, Y., & Alpan, U. (2008). Okul öncesi dönemde sosyal-duygusal gelişime anne-baba davranışlarının etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14(14), 33-38
- Khorshidi, G. (2017). *Kaşkay Türklerinin çocuk edebiyatı ürünleri ve bu ürünlerin çocuk gelişimi üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Kırman, A. (2019). *Çocuk kitaplarında oyun ve oyuncak kavramının incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Koç, E. (2006). *Selçuk üniversitesi mesleki eğitim fakültesinin çocuk gelişimi ve eğitimi ile anasınıfı bölümlerinde okutulan müzik öğretimi derslerinin genel durumunun değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Koçyiğit, S., & Başara Baydilek, N. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarının oyun algılarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 1-26.
- Kutluğ, Y. (2007). *Çocuk gelişimi eğitimi ile okulöncesi öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleki olgunluk ve kendini kabul düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Lin, X., Li, H., & Yang, W. (2018). Bridging a cultural divide between play and learning: parental ethno theories of young children's play and their instantiation in contemporary China. *Early Education and Development*, 30(1), 82-97, <http://dx.doi.org/10.1080/10409289.2018.1514846>
- Miles, B. M., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis (2nd ed.)*. London: Sage Publication.
- McFarland, L., & Laird, S. G. (2018). Parents' and early childhood educators' attitudes and practices in relation to children's outdoor risky play. *Early Childhood Education Journal*, 46, 159-168.
- Önder, A., & Gülay, H. (2007). Ebeveyn kabul- red teorisi ve bireyin gelişimi açısından önemi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 20-28.
- Özyürek, A., & Gürleyik, S. (2016). Anne babaların okul öncesi dönem çocukları ile etkileşimlerinde oyunun yeri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(42), 1283-1289.

- Selçuk, K. (2019). *Oyunun çocuk gelişimi üzerindeki önemi ve açık parkların tasarım kriterleri bakımından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Telgeren, A. (2007). *Avrupa resim geleneğinde çocuk ve oyun kavramı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- Trawick-Smith, J., Swaminathan, S., Baton, B., Marsh, S., & Szarwacki, M. (2016). Block play and mathematics learning in preschool: The effects of building complexity, peer and teacher interactions in the block area, and replica play materials. *Journal of Early Childhood Research*, 15(4), 433-448. <https://doi.org/10.1177/1476718X16664557>
- Vogt, F., Hauser, B., Stebler, R., Rechsteiner, K., & Urech, C. (2018). Learning through play – pedagogy and learning outcomes in early childhood mathematics. *European Early Childhood Education Research Journal*, 26(4), 589-603. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2018.1487160>
- Watson, M. W., & Peng, Y. (2010) The relation between toy gun play and children's aggressive behavior. *Early Education and Development*, 3(4), 370-389. https://doi.org/10.1207/s15566935eed0304_7
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Publishing.
- Yılmaz, H. (2019a). Çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarının bilişsel şemalar ve psikolojik semptomlarla ilişkisi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 167-192. DOI: 10.24130/eccd-jecs.1967201932116
- Yılmaz, H. (2019b). İyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) geliştirme çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 3(1), 3-31. <http://dx.doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967201931114>
- Zamani, Z. (2016). Young children's preferences: What stimulates children's cognitive play in outdoor preschools? *Journal of Early Childhood Research*, 15(3), 1-19, <http://dx.doi.org/10.1177/1476718X15616831>.

Etik Kurul Kararı: Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Onay Belgesi 26.11.2020 tarihinde E.13803/13 karar sayısı ile alınmış ve araştırma etik yönden uygun bulunmuştur.